

ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

Factors Affecting Professional Learning Community in Schools

Under the Office of Secondary Education Service Area 34

ฉัตรชัย ศรีกุลพันธ์

Chatchai Sririkulpun

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Educational Administration in Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus

e-mail: sirikulpan@gmail.com

Received: December, 3 2019

Revised: December, 24 2019

Accepted: December, 27 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จำนวน 152 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วม และแบบสอบถามชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 และ .92 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ enter

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) ระดับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (2) การให้ข้อมูลข่าวสาร (3) การกระตุ้นโดยผู้บริหาร (4) การจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน และ (5) การให้อิสระในการดำเนินงาน ส่วนปัจจัยที่ไม่พบว่ามีอิทธิพลมี 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) การอำนวยความสะดวก และ (2) การกระตุ้นโดยผู้บริหาร

คำสำคัญ: ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the level of Professional Learning Community in school under the Office of Secondary Educational Service Area 34 2) to study the factors of teacher participation that affect the Professional Learning Community in schools. The samples in this study were 152 teachers in the schools under the Office of Educational Service Area 34, selected by stratified random sampling. The instrument used were two 5 level rating scale questionnaires the participation scale, and the Professional Learning Community scale, with alpha coefficient equal to .86 and .92 respectively. The statistics used for data analysis were the mean, percentage, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple regression analysis with enter method.

The results of the research are as follows. 1) The level of Professional Learning Community in schools Under the Office of Secondary Education Service Area 34, all aspects were at a high level. 2) Factors affecting the Professional Learning Community in schools Under the Office of Secondary Educational Service Area 34, found that there are 5 factors which are (1) Continuous activities, (2) Providing information, (3) Motivation by administrators, (4) Incentives with rewards, and (5) Giving independence in operations. As for the factors which were not found to be influential, there are 2 factors which are (1) Facilitation, and (2) Motivation by administrators.

Keywords: Professional Learning Community

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาสังคมให้คนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม เป็นคนมีคุณภาพ คุณธรรม กล่าวคือ การศึกษาช่วยสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์ มีจิตวิญญาณของผู้มีอารยธรรมทางปัญญาและความงดงามทางจิตใจ การศึกษาสร้างให้คนมีความรู้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ มีความอดทนในการต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกวัย (สุนทร โคตรบรรเทา, 2551)

ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ครูมีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน แต่การพัฒนาผู้เรียนย่อมมีข้อจำกัดในหลายด้านตามตัวบุคคล ซึ่งครูไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพการร่วมมือและความสามัคคีของครูภายในโรงเรียน เพราะนอกจาก

ในด้านการเรียนการสอนของครูแต่ละคนแล้ว ครูทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการหาแนวทางวางแผนการดำเนินงาน ช่วยกันดำเนินงานจนเสร็จสิ้นกระบวนการ (สมหมาย ปะบุตร, 2558)

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงได้ PLC มีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับองค์กรที่มุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้และปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพที่มีหน้างานสำคัญ คือ ความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันเป็นสำคัญจากการศึกษาหลายโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินการในรูปแบบ PLC พบว่า เกิดผลดีทางวิชาชีพครู และผู้เรียนที่มุ่งพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ (กุลธิดา พุ่งคาโน, 2561)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งมีที่มาจากทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner ที่ได้กล่าวถึง ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ ว่า “How students learn in a holistic & natural way” (Gardner, H, 1983) ซึ่งหมายความว่า นักเรียนเรียนรู้ในวิถีทางที่เป็นองค์รวมและธรรมชาติอย่างไร นอกจากนี้แล้ว สถิติปัญญานักเรียนถูกเปิดไว้เพื่อการเรียนรู้และครูต้องพัฒนาโอกาสที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้สืบเสาะและคิด (ครูสมาร์ทตอบคอม, 2562)

Rosenholtz (1989) ได้ทำการวิจัยพบว่า “ครูที่มีความรู้สึก ว่า ตนเองมีความสามารถมักจะปรับปรุงตนเอง ยอมรับพฤติกรรมใหม่ ๆ และพยายามพัฒนาวิชาชีพของตนเอง Darling Hammond & Bransford (2005) ได้พยายามพัฒนามาตรฐานระดับชาติของครูที่สะท้อนผลถึงสิ่งที่ครูต้องการในการสอนนักเรียนที่มีความหลากหลาย งานวิจัยของพวกเขามีจุดเน้นที่ “ยิ่งเรารู้จักนักเรียนมากเท่าไรเราก็ยังสามารถแทรกแซงการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น” นอกจากนี้แล้วในงานวิจัยยังเน้นว่า นักเรียนที่ครูต้องรู้จักก็มีความต้องการครูที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีนวัตกรรม

สภาพปัญหาของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติอยู่ในระดับปานกลาง จะมีสูงเป็นบางกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นโรงเรียนใหญ่ ๆ ซึ่งมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่แล้วจะมีผลการทดสอบระดับชาติต่ำกว่าเกณฑ์ จึงเป็นปัญหาสำหรับผู้บริหารที่จะต้องคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนที่จะทำให้ผลการทดสอบหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นดีขึ้นในปี 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 41 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ 33 โรงเรียน และอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน 8 โรงเรียน มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 2,739 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34, 2556) ที่ต้องรับการเข้าร่วมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งสิ้น 3,097 คน ซึ่งในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในเรื่องของการอบรม PLC เพื่อเป็นการสนองนโยบายและเพื่อพัฒนาครูให้มีคุณภาพตรงตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ ดังนั้นครูทุกคนจึงจำเป็นต้องมีชั่วโมงปฏิบัติงานในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ครบตามที่กำหนด

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่านโยบายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในระบบการศึกษาไทย ที่เป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลังร่วมทำ และเรียนรู้ร่วมกันของครู และผู้บริหารในโรงเรียน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร โดยการทำงานแบบมีส่วนร่วม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันเป็นผู้คิด ชี้แนะซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน รวมทั้งผู้บริหารจะต้องให้การดูแลและสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความสุขในการทำงานร่วมกันของสมาชิกในโรงเรียนอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อจะได้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของครูว่าอยู่ระดับใด และมีปัจจัยอะไรบ้างที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนและมีความสัมพันธ์แบบใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ดำเนินการในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การจัดกิจกรรม (Activities) หรือโครงการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียนและครูอาจารย์ กิจกรรมมีความหลากหลาย เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ และนักเรียนได้รับข้อมูลจากทุกฝ่ายด้วย โดยมีความเหมาะสมกับแต่ละโอกาส (พิสิฐ ศุภรียพงษ์, 2546) เช่น โครงการด้านเทคโนโลยีการเรียนการสอนสมัยใหม่ การประยุกต์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การทำวิจัยชั้นเรียน (Hopkins, 2014) การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน (เอกณณบางท่าไม้, 2558) เป็นต้น
2. การสื่อสาร (Communication) โดยใช้การสื่อสารสองทาง (Two – way Communication) สลับกันไปมาระหว่างสองฝ่ายคือ ผู้บริหาร และ ครู อาจารย์ เพื่อให้เข้าใจกันถูกต้องตรงกัน ในรูปของการแลกเปลี่ยนข้อมูล การให้คำแนะนำปรึกษา โดย ผู้บริหารเป็นผู้ ให้ข้อมูลแก่ครู อาจารย์อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ด้วยสื่อหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะจากครู อาจารย์ เพื่อเปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ได้พูดคุยซักถามได้โดยตรง แง่ผลที่เกิดขึ้นให้ครูอาจารย์รับทราบอย่างสม่ำเสมอ(กาญจนา แก้วเทพ, 2545; รัฐ กันภัย และ ธรรมนิธย์ วราภรณ์, 2558)
3. การสนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก (Facilitation) แก่ครู อาจารย์โดยสถานศึกษาดำเนินการจัดหาทรัพยากร เช่น งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์

ต่าง ๆ ให้ครู อาจารย์ดำเนินกิจกรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็วและบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษา เมื่อครู อาจารย์พบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม (เทพศักดิ์ บุญรัตน์, 2547)

4. ภาวะผู้นำ (Leadership) โรงเรียนขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กระตุ้น ชักจูงโน้มน้าวใจให้ครู อาจารย์ เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและเข้าร่วมกิจกรรม โรงเรียนอยู่เสมอ ซึ่งผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกครูอาจารย์ให้การยอมรับนับถือ มีเวลาสำหรับสถานศึกษาอย่างเพียงพอ สามารถจูงใจให้ครู อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมของชาวชุมชนด้วยความเต็มใจ เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เข้าใจปัญหาของชุมชนและเข้าใจสังคมรวมถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นอย่างดี (Frontier, Steve., 1999; พิมพ์ลภัสพรศกรรังศิลป์., 2557)

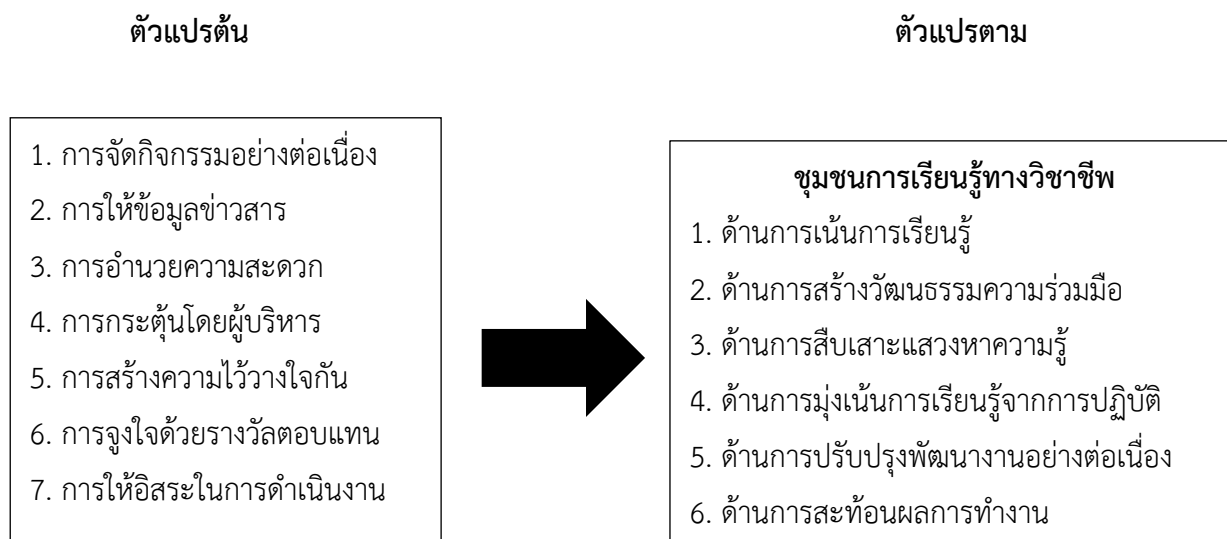
5. การจูงใจ (Motivation) ซึ่งโรงเรียนให้ในสิ่งที่ครู อาจารย์ต้องการหรือคาดหวัง เพื่อให้ครู อาจารย์เรียนรู้ว่าหากมีส่วนร่วมแล้วจะได้รับสิ่งที่ตนต้องการแล้วครู อาจารย์ก็จะมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดย โรงเรียนให้รางวัลแก่ครู อาจารย์ทั้งรางวัลตอบแทนภายนอก เช่น ทำให้ครู อาจารย์มีรายได้เพิ่มขึ้น สะดวกสบายขึ้นได้รวมกลุ่มหรือมีเพื่อนมากขึ้น และรางวัลตอบแทนภายใน เช่น ความภาคภูมิใจที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน รู้สึกว่าตนเองมีส่วนทำให้โรงเรียนของตนพัฒนาให้ดีขึ้น (Tijunaitiene Rigita and Balciunas Sigitas., 2010)

6. สร้างความไว้วางใจระหว่างครู อาจารย์ด้วยกัน (Trust) โดยโรงเรียนทำให้ครู อาจารย์ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทร เห็นใจกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่คิดเห็นแตกต่างจากตน ร่วมกันแก้ไขปัญหาของโรงเรียนด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และพร้อมให้ความช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ (Laurian, Lucie. , 2009)

7. การให้อิสระแก่ครู อาจารย์ (Autonomy) คือ โรงเรียนเปิดโอกาสครู อาจารย์ตัดสินใจเองว่าจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการโครงการใด กำหนดเป้าหมายของแต่ละโครงการกันเอง สามารถดำเนินโครงการด้วยตนเอง รับผิดชอบให้โครงการสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้วัดผลสำเร็จของโครงการกันเอง แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบหรือแบ่งงานกันเองและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกันเอง (Arntein, Herry, R. S., 1969)

ผลจากการศึกษาสามารถนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ประจำปีการศึกษา 2562

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในปีการศึกษา 2562 จำนวน 180 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie, & Morgan (1970) สุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ จากนั้นคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของครู และสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่มให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนด

ตัวแปรที่ทำการศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ (Predictor Variable) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 7 ปัจจัย คือ

- 1.1 การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (x_1)
- 1.2 การให้ข้อมูลข่าวสาร (x_2)
- 1.3 การอำนวยความสะดวก (x_3)
- 1.4 การกระตุ้นโดยผู้บริหาร (x_4)
- 1.5 การสร้างความไว้วางใจกัน (x_5)
- 1.6 การจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน (x_6)

1.7 การให้อิสระในการดำเนินงาน (x_7)

2. ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variable) ตามแนวคิดของ DuFour & Eaker (1998) คือ องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเน้นการเรียนรู้ (y_1)

2.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ (y_2)

2.3 ด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ (y_3)

2.4 ด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (y_4)

2.5 ด้านการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (y_5)

2.6 ด้านการสะท้อนผลการทำงาน (y_6)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู 7 ปัจจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 29 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น (Alpha coefficient) เท่ากับ .86

ตอนที่ 3 แบบสอบถามชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน 6 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 36 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น (Alpha coefficient) เท่ากับ .92

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับครูในโรงเรียนจากนั้นส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างและขอความอนุเคราะห์ส่งคืนทางไปรษณีย์ภายใน 1 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม หลังจากส่งแบบสอบถามครบกำหนด 1 สัปดาห์ โดยได้แบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 342 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์หา ค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู และตอนที่ 3 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2556)

3. วิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วแปลความหมาย (สุชุม มูลเมือง, 2560) โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ คือ มีความสัมพันธ์ในทางบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน มีความสัมพันธ์ในทางลบ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้าม

4. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของครู โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า (Enter Multiple Regression Analysis) (สุชุม มูลเมือง, 2560)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

ตัวแปรชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเน้นการเรียนรู้ (y1)	3.41	0.791	มาก
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ (y2)	3.39	0.789	มาก
3. ด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ (y3)	3.42	0.792	มาก
4. ด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (y4)	3.52	0.79	มาก
5. ด้านการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (y5)	3.44	0.829	มาก
6. ด้านการสะท้อนผลการทำงาน (y6)	3.41	0.826	มาก
โดยรวม	3.45	0.806	มาก

ผลการวิเคราะห์สภาพชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดเชียงใหม่ และ แม่ฮ่องสอนพบว่า โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านแล้วก็พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยที่ด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติมีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และด้านการสะท้อนผลการทำงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ enter

	Y ₁		Y ₂		Y ₃		Y ₄		Y ₅		Y ₆	
	b	β	b	β	b	β	b	β	b	β	b	β
intercept	.70**		.90**		.69**		1.23**		1.29**		1.12**	
x ₁	.11	.12	.16*	.17	.33**	.34	.31**	.32	.22**	.22	.20*	.20
x ₂	.09	.09	.12	.13	.03	.03	.19*	.20	.05	.05	-.16	-.16
x ₃	-.11	-.12	.05	.05	-.15	-.17	-.10	-.11	-.11	-1.2	.05	.06
x ₄	.29**	.32	.03	.03	.12	.13	.04	.04	.27**	.28	.23**	.24
x ₅	-.03	-.03	-.01	-.01	.10	.10	-.03	-.03	-.02	-.02	.13	.14
x ₆	.21**	.21	.24**	.24	.32**	.33	.22*	.23	.27**	.27	.00	.00
x ₇	.22**	.23	.14	.15	.04	.04	.02	.02	-.06	-.06	.21**	.22
R ²	.50**		.39**		.50**		.34**		.31**		.34**	

B คือค่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ b คือค่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน
R² คือค่าสัมประสิทธิ์การอธิบาย *p<.05, **p<.01

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางอาชีพ พบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านที่ 1 ด้านการเน้นการเรียนรู้ ได้แก่ ปัจจัยการกระตุ้นโดยผู้บริหาร ปัจจัยการจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน และการให้อิสระในการดำเนินงาน และปัจจัยทั้ง 7 ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการเน้นการเรียนรู้ได้ร้อยละ 50 (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านที่ 2 การให้ข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และปัจจัยการจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน และปัจจัยทั้ง 7 ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการเน้นการเรียนรู้ได้ร้อยละ 39 (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านที่ 3 ด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ได้แก่ ปัจจัยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และปัจจัยการจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน และปัจจัยทั้ง 7 ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ได้ร้อยละ 50 (4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านที่ 4 ด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยการให้ข้อมูลข่าวสารและปัจจัยการจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน และปัจจัยทั้ง 7 ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติได้ร้อยละ 34 (5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านที่ 5 ด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ได้แก่ ปัจจัยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยด้านการกระตุ้นโดยผู้บริหาร และปัจจัยการจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน และปัจจัยทั้ง 7 ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ได้ร้อยละ 31 (6) ปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านที่ 6 ด้านการสะท้อนผลการทำงาน ได้แก่ ปัจจัยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยการกระตุ้นโดยผู้บริหารและปัจจัยการให้อิสระในการดำเนินงานและปัจจัยทั้ง 7 ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ได้ร้อยละ 34

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำไปสู่การอภิปราย ดังนี้

1. จากข้อค้นพบที่ว่าสภาพการปฏิบัติตามนโยบายในเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อยู่ในระดับมากและใกล้เคียงกันในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา (ไศภิดา คล้ายหนองสรวง, 2558; วราภรณ์ พระเมืองคง และคณะ, 2562) ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จของนโยบายชุมชนการเรียนรู้ทางอาชีพของในระดับหนึ่ง อย่างน้อยก็ในเรื่องการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2. การที่พบว่าปัจจัยบางตัวที่กำหนดไว้ในสมมติฐานแต่ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยการอำนวยความสะดวก (x_3) และปัจจัยการสร้างควมไว้วางใจกัน (x_5) ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎี (กาญจนา แก้วเทพ, 2545; รัฐ กันภัย และ ธรรมนิศย์ วราภรณ์, 2558; เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2547; Tjunaitiene Rigita and Balciunas Sigita., 2010) ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากบริบทที่แตกต่างกัน หรืออาจจะเนื่องจากกาเปลี่ยนแปลงในเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องก็ได้ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องค้นหาค้นต่อไป

3. จากข้อค้นพบว่าปัจจัยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (x_1) และ ปัจจัยการจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน (x_6) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต 34 เกือบทุกด้าน แสดงถึงซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ผ่านมา (พิสิฐ ศุภริยพงศ์, 2546; เอกนถนบางท่าไม้, 2558) จะเห็นว่าผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่เห็นได้ชัดและสามารถได้อย่างเป็นรูปธรรมที่จะส่งผลต่อการนำนโยบายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาการไปสู่การปฏิบัติก็คือการการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งเป็นเงื่อนไข หรือมาตรการสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มัธยมศึกษา เขต 17, 2560) นอกจากนี้ยังเป็นการยืนยันทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงานที่ว่า ในการปฏิบัติงาน ทุกสาขาอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานย่อมหวังผลสำเร็จของงาน ความสำเร็จในหน้าที่ แนนอน หากงานนั้นต้องอาศัยทีมงาน ร่วมมือ ร่วมใจในการทำงาน หัวหน้าทีมต้องสร้างแรงจูงใจ (Motivation) แม้ว่ารางวัลหรือผลตอบแทนนั้นอาจไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปรางวัลที่เป็นเงินทองเสมอไป แต่อาจจะอยู่ในรูปแบบการได้รับการยอมรับในสังคม หรือการเติบโตในหน้าที่การงาน เป็นต้น (Herzberg, Frederick And Others, 1959)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการศึกษาวิจัยไปกำหนดนโยบายแผนงานในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือนำไปเป็นแนวทางในการต่อยอดการอบรม โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่อง การปฏิบัติกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2. จากการที่พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การอธิบาย (Coefficient of determination) ได้สูงสุดเพียง .50 หรือร้อยละ 50 ของความแปรปรวนของตัวแปรตามหรือเพียงครึ่งเดียวเท่านั้น จึงควรได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในประเด็นอื่น ๆ อีก

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). **เมื่อสื่อสองและสร้างวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาลาแดง.
- กุลธิดา พุ่งคาโน. (2561). “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพบริบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.” **วารสารวิจัย ราไพพรรณ**. 12(1), 79-89.
- ครูสมาร์ตดอตคอม. (2562). **นวัตกรรม PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การทำงานเป็น ทีมของครู ผู้บริหาร นักการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน**. Retrieved from KRU: <http://www.krusmart.com/plc-professional-learning-community/>
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). **การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย**. กทม.: ประสานการพิมพ์.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2547). “KPI & Balance Scorecard กับการบริหารงานภาครัฐ.” **วารสารการจัดการสมัยใหม่**. 2(2), 1-14.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557). **การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา**. **Veridian E-Journal, SU**. 7(3), 650-665.
- พิสิฐ ศุภชัยพงศ์. (2546). **เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ**. ในคู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (pp. 149–163). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี.
- รัฐ กันภัย และ ธรรมนิธย์ วราภรณ์. (2558). **การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง**. **Veridian E-Journal, SU**. 8(1), 220–238.
- วราภรณ์ พระเมืองคง และคณะ. (2562). “ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20.” **วารสารวิชาการ ศึกษาศาสตร์**. 20(1), 72-86.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3**. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมหมาย ปะบุตร. (2558). **ตำราหลักการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. (2556). **สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2556**. เชียงใหม่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มัธยมศึกษา เขต 17. (2560). **แนวทางการขับเคลื่อน PLC
สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน Thailand 4.0 สพม.17.** จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 17.

สุขุม มูลเมือง. (2560). **สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

เอกนถน บางท่าไม้. (2558). **การศึกษาสภาพการเรียนรู้การสอนในการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ต
เชิงสร้างสรรค์ สำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา.** Veridian E-Journal, Slipakorn University,
1241-1259.

Arntein, Herry, R. S. (1969). **A Ladder of Citizen Participation.** JAIP 35(4), 216 – 224.

Darling-Hammond, L., & Bransford, J. (2005). **Preparing teachers for a changing world:
What teachers should learn and be able to do.** San Francisco CA: John Wiley & Sons.

Darling-Hammond, L., Bullmaster, M. L., & Cobb, V. L. (1995). **Rethinking teacher
leadership through professional development.** The Elementary School Journal,
96(1), 87–106.

DuFour, R., & Eaker, R. (1998). **Professional learning communities at work: Best practices
for enhancing student achievement.** Bloomington IN: Solution Tree.

Frontier, Steve. (1999). **Community Leadership: Inside and Out. The Voice for
Adventure Education, 1- 4.**

Gardner, H. (1983). **Frames of mind: The theory of multiple intelligences.** New York:
Basic Book.

Herzberg, Frederick And Others. (1959). **The Motivation to Work.** New York: John Wiley and Sons.

Hopkins, D. (2014). **A Teacher's Guide to Classroom Research is a great one-stop guide
for student or qualified teachers looking to undertake classroom research.**
London: McGraw-Hill Education (UK).

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.**
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

Laurian, Lucie. (2009). **Trust in Planning: Theoretical and Practical Considerations for
Participatory and Deliberative Planning.** Planning Theory & Practice 10(3), 369–391.

Rosenholtz, S. J. (1989). **Teachers' workplace: The social organization of school.**
New York: Longman.

TijunaitieneRigita and BalciunasSigitas. (2010). **Individualistic Motivation of Citizens
Participating in Civil Society Organization.** Engineering Economics 21(4), 408–416.